

Zitting 1982–1983

17 837

Wijziging van de Wet investeringsrekening en van enkele belastingwetten (afschaffing investeringstoelage voor grote projecten)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 3 juni 1983

De vaste Commissie voor Economische Zaken¹, in wier handen dit wetsvoorstel is gesteld, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van de bevindingen van de fracties van de P.v.d.A., het C.D.A. en de V.V.D. Indien op de gemaakte opmerkingen en de gestelde vragen tijdig zal zijn geantwoord, acht zij de openbare beraadslaging voldoende voorbereid.

De fracties van de P.v.d.A., het C.D.A. en de V.V.D. konden instemmen met afschaffing van de investeringstoelage voor grote projecten met ingang van 26 maart 1983.

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren verbaasd dat het na de besluitvorming in het kabinet over herschikking in de WIR zo lang heeft geduurd voor het wetsontwerp bij de Kamer werd ingediend. Van een effectief wetgevingsproces is volgens hen op deze wijze geen sprake meer. Kunnen de redenen die hebben geleid tot deze trage gang van zaken worden uiteengezet? Kan worden meegedeeld wanneer het onderhavige wetsontwerp naar de Raad van State is gezonden?

De praktijkervaringen met de investeringstoelage voor grote projecten (GPT) zoals weergegeven in de memorie van toelichting rechtvaardigen volgens deze leden de conclusie dat de GPT zowel in termen van uitgelokte investeringen als in termen van de creatie van arbeidsplaatsen vooral in de industriële sector weinig effectief is. De GPT heeft het met deze toeslag beoogde doel, naar het hen voorkwam, niet kunnen verwezenlijken. Aanpassing van het instrumentarium, herschikking binnen de WIR of specifieke aanwending van de met afschaffing van de GPT vrijkomende middelen verdient dan de voorkeur, aldus deze leden. In dit verband meenden zij dat de suggestie van de Raad van State nader te overwegen ware om de wettelijke bepalingen zodanig aan te passen, dat de voordelen voor bepaalde bedrijven behouden blijven met vermindering van fricties met het EEG-verdrag. Zij zagen graag het oordeel van de Regering nader toegelicht dat aanpassing niet tot eliminatie van wrijvingspunten met de Commissie zou leiden. Maakt aanpassing van de wettelijke regeling de GPT praktisch onuitvoerbaar?

De leden van de P.v.d.A.-fractie maakten van de gelegenheid gebruik op te merken dat het onderzoek van het CPB naar het effect van investeringsstimulansen, in het bijzonder de WIR, op de investeringen al weer van enige jaren geleden dateert. Waar momenteel fiscale lastenverlichtingen

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Spek (PSP), Van Dis (SGP), Salomons (PvdA), Van der Hek (PvdA), voorzitter, Kombrink (PvdA), Van der Doef (PvdA), Engwirda (D'66), Braams (VVD), Jacobse (VVD), ondervoorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Van der Linden (CDA), Spieker (PvdA), Lansink (CDA), De Korte (VVD), Van Erp (VVD), Gerritse (CDA), Zijlstra (PvdA), Mateman (CDA), Van Iersel (CDA), Van Vlijmen (CDA), Wallage (PvdA), Scharman (CDA), Eshuis (CPN), Van der Kooij (VVD).
Plv. leden: Groenman (D'66), Herfkens (PvdA), Castricum (PvdA), Toussaint (PvdA), Rienks (PvdA), Lambers-Hacquebard (D'66), Linschoten (VVD), De Grave (VVD), Wagenaar (RPF), Oomen-Ruijten (CDA), Moor (PvdA), Weijers (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Nijhuis (VVD), B. de Vries (CDA), Wöltgens (PvdA), De Boer (CDA), Van Agt (CDA), Couprie (CDA), Tazelaar (PvdA), Joekes (VVD).

voor het bedrijfsleven in het vooruitzicht worden gesteld en de gehele WIR van verschillende kanten ter discussie wordt gesteld, vernamen deze leden graag of een onderzoek naar de effectiviteit van de WIR opnieuw in studie is dan wel of plannen bestaan voor zo'n studie. Klopt het dat begin 1982 door de toenmalige betrokken bewindslieden was besloten tot een dergelijk onderzoek, niet zozeer op basis van een macro-economische benadering zoals indertijd door het CPB gevolgd, maar meer bekeken vanuit de investeringsbesluitvorming op microniveau? Wanneer een dergelijk onderzoek niet gaande is, is de Regering dan bereid dat alsnog te gaan of te laten verrichten?

Wat het pakket van maatregelen betreft dat gedeeltelijk met de met het beëindigen van de GPT vrijkomende middelen wordt gefinancierd, werden de leden van de P.v.d.A.-fractie graag ingelicht over de voortgang hiervan. Tevens vroegen zij naar de stand van zaken met betrekking tot de zogenaamde profit-routing. Op welke termijn kunnen wettelijke maatregelen dienaangaande tegemoet worden gezien? Acht de Regering een zo lange periode van onzekerheid en onduidelijkheid na de aankondiging dat het oneigenlijk gebruik via non-profit-instellingen zou worden bestreden, gewenst? Wat gebeurt er met de sinds die aankondiging ingediende premie-aanvragen? Wat zijn precies de problemen die de Regering kennelijk zo moeilijk tot een oplossing kan brengen?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen erop dat de memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de begroting van het Fonds Investeringsrekening voor het jaar 1982 (stuk 17 637, nr. 3) aankondigt dat zal worden nagegaan of en hoe op een verantwoorde wijze vorm kan worden gegeven aan een projectmatige arbeidsplaatsentoeslag, al of niet op experimentele basis. Deze leden zouden graag vernemen of daarmee al een aanvang is gemaakt, dan wel of hiertoe op korte termijn zal worden overgegaan. Wanneer kan de Kamer de conclusie van het kabinet ter zake tegemoet zien? Is het waar dat de Kamer binnenkort het resultaat van een studie van het zogenaamde WIR-presidium kan tegemoet zien naar andere WIR-elementen, zoals het instituut van de negatieve aanslag? Zo ja, wanneer?

De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten naar aanleiding van tabel I van de memorie van toelichting op, dat vanaf het jaar 1980 door de Commissie niet meer negatief is beschikt. Voorts constateerden zij dat een groot deel van de over de jaren 1980 tot en met 1982 ingediende opgaven (nog?) niet formeel aan de Commissie is voorgelegd. Wat de beoordeling van de GPT vanuit de Europeesrechtelijke invalshoek betreft, moet deze nu beperkt blijven tot de jaren 1978 en 1979. Verwacht de Regering, zo vroegen deze leden, dat het eindresultaat ten aanzien van de projecten waarover nog niet is beschikt, hetzelfde beeld te zien zal geven als dat voor de jaren 1978 en 1979? Kan, zo vroegen deze leden verder, van de ingediende opgaven waarover nog niet is beschikt, een verdeling over de sectoren landbouw en agrarische verwerking, industrie en handel en diensten worden gegeven, met vermelding van aantallen arbeidsplaatsen en investeringsommen?

Naar aanleiding van de constatering dat bij vrijwel alle aangemelde projecten tijdrovend overleg nodig is geweest, zagen de leden van de P.v.d.A.-fractie nog graag aangeduid aan welke termijn hierbij moet worden gedacht. Heeft de procedure van informeel overleg hierin verbetering kunnen brengen?

Ook de leden van de C.D.A.-fractie, die overigens met belangstelling kennis hadden genomen van dit wetsontwerp, wezen erop dat het reeds lang tevoren was aangekondigd. Zij verklaarden dat zij zich indertijd voorstander van het instellen van een toeslag in de WIR voor grote projecten hadden getoond, aangezien de gedachte om de investeringen en de acquisitie via deze weg te stimuleren hen aansprak.

Zoals in het verleden reeds meermalen naar voren gebracht, hechtten de aan het woord zijnde leden aan een zo groot mogelijke effectiviteit van het WIR-instrumentarium. Vanuit deze visie hadden zij zich, zo stelden zij, voortdurend ingezet om dit instrumentarium te verbeteren, indien in de praktijk bleek dat er knelpunten op dit gebied waren.

Deze leden waren het eens met wat er in de memorie van toelichting werd gesteld ten aanzien van de doorzichtigheid en vooruitberekendbaarheid. Onduidelijkheid of onzekerheid op genoemde punten zal de effectiviteit van het instrumentarium nadelig beïnvloeden. De aan het woord zijnde leden constateerden dat de toetsing door de Europese Commissie zodanig functioneert, dat van potentiële investeerders in redelijkheid niet mag worden verwacht dat zij bij hun investeringsplannen rekening houden met een investeringsstimuleringsbijdrage volgens de GPT. Zij maakten duidelijk dat het hen niet erom ging de werkwijze van de Commissie te kritiseren. De Commissie heeft volgens deze leden de haar ter beschikking staande beleidsvrijheid niet overschreden. Zij sloten zich hiermee aan bij de opmerking in het nader rapport, dat het instellen van beroep bij het Hof van Justitie door de Nederlandse Regering niet zinvol zou zijn geweest.

Volgens de regeringsverklaring van 16 november 1981, zo stelden de leden van de C.D.A.-fractie, zouden de met het beëindigen van de GPT vrijkomende middelen worden aangewend voor de financiering van een pakket van maatregelen. Nu de ingangsdatum op 26 maart 1983 wordt gesteld, informeerden de aan het woord zijnde leden waar de financiering van het genoemde pakket in 1982 is gevonden.

Wat de wijze van aanwending van de vrijkomende middelen betreft, brachten zij in herinnering dat de C.D.A.-fractie hiertegen grote bezwaren heeft gehad. Volledigheidshalve verwezen zij daarbij naar eerdere schriftelijke inbrengen hunnerzijds en naar standpunten hieromtrent tijdens plenaire debatten. De voorstellen zijn aanvaard ondanks deze bezwaren, zo merkten zij op.

Ten slotte stonden de leden van de C.D.A.-fractie stil bij de voorgestelde wijziging van artikel 15. Zij informeerden naar de reden voor het opnemen van een nieuw derde en vierde lid, die betrekking hebben op het eventueel verstrekken van verdere gegevens. Zij sloten hun betoog af met de vraag of het gevaar bestaat dat door het opnemen van deze beide leden vertraging in de afwikkeling van een WIR-bijdrage zal ontstaan, waardoor de effectiviteit van het instrument wordt aangetast.

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat het hen bekend was dat de door het beëindigen van de GPT vrijkomende middelen voor een bepaald bedrag reeds waren geëncmitteerd als uitvloeisel van de regeringsverklaring van november 1981. Zij waren van oordeel dat de boven dat bedrag vrijkomende middelen structureel in het WIR-fonds dienen te blijven, ten einde te zijner tijd bij voorbeeld de kleinschaligheidstoelag enigermate te kunnen optrekken.

De voorzitter van de commissie,
Van der Hek

De griffier van de commissie,
Koppen